

Motion till riksdagen 2024/25:1605

av **Ulrika Heie (C)**

Tydligt uppdrag för primärvården att förebygga ohälsa

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det av hälso- och sjukvårdslagen ska framgå att primärvården bör ha ansvar för preventivt hälsoarbete och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det finns stora mänskliga och samhällsekonomiska vinster att göra på ett preventivt hälsoarbete. Med den belastning och påfrestning som pandemin orsakat och faktiskt fortfarande orsakar blir det ännu viktigare med förebyggande arbete. Att rökning är skadligt och att man ska sola med förstånd har de flesta numera god kunskap om. Färre är medvetna om kopplingen mellan alkohol, stillasittande, fel kost och risken för att få cancer. De livsstilsförändringar som krävs för att hindra en negativ utveckling av antalet cancerfall sammanfaller med de ändringar som även andra sjukdomar kräver. Det handlar om en bättre kost och om fysisk aktivitet under hela livet. Den typ av förändringar som är lättare sagda än gjorda.

I Västerbotten så har man länge kallat invånarna till hälsoundersökningar – först som ett pilotprojekt för att minska hjärt-kärlsjukdomarna i Norsjö, sedan infördes det i hela länet. Där gjordes det med en bred ansats genom ett samarbete mellan primärvård och kommun, men också ideella krafter. Det som varit i fokus var det mänskliga mötet mellan sjuksköterska och patient. Dödligheten totalt i Västerbotten minskade mer än i riket som helhet under projektet. Det har lett till besparingar inom sjukvården och det har gett människor extra levnadsår – vilket inte kan värderas i kronor och ören. För att ändra livsstil kring kost och motion så är personliga samtal, som i modellen man har i Västerbotten och några fler regioner, ett sätt att ge människor verktyg, kunskap och stöd för att göra den förändring som krävs och håller över tid.

I Folkhälsomyndighetens årliga rapport kan vi se en ökning av övervikt och fetma, att det psykiska välbefinnandet och den psykiska hälsan är nedsatt hos allt fler och att stillasittandet inte minskar – då är det klokt att förstärka det preventiva arbetet, för att sätta in åtgärder innan hjärtinfarkten eller cancerdiagnosen är ett faktum. Jag anser att primärvården bör få ett tydligare preventivt uppdrag, och därför anser jag att riksdagen ska tillkännage som sin mening att primärvårdens ansvar för preventivt hälsoarbete ska förtydligas i hälso- och sjukvårdslagen.

Ulrika Heie (C)